TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. gruodžio 15 d.* [1]

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyva 2000/35/EB — Kova su pavėluotu mokėjimu — Teisingumo Teismo jurisdikcija — Sandoris, sudarytas prieš Slovėnijos Respublikos įstojimą į Europos Sąjungą — Taikymo sritis — Sąvoka „komercinis sandoris“ — Sąvoka „įmonė“ — Didžiausia delspinigių suma“

Byloje C-256/15

dėl *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija) 2015 m. kovo 19 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. birželio 1 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Drago Nemec

prieš

Slovėnijos Respubliką

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça, teisėjai Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, M. Berger, A. Borg Barthet ir E. Levits,

generalinis advokatas M. Bobek,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. gegužės 4 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Slovėnijos vyriausybės, atstovaujamos N. Pintar Gosenca ir A. Vran,

— Latvijos vyriausybės, atstovaujamos A. Bogdanova ir I. Kalniņš,

— Europos Komisijos, atstovaujamos M. Šimerdová ir M. Žebre,

susipažinęs su 2016 m. liepos 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* * Proceso kalba: slovėnų.

1 — 35 punkte kalbinio pobūdžio pataisymas padarytas paskelbus šį tekstą pirmą kartą.

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/35/EB dėl kovos su pavėluotu mokėjimu komerciniuose sandoriuose (OL L 200, 2000, p. 35; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 226) aiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Drago Nemec ir *Republika Slovenija* (Slovėnijos Respublika) ginčą dėl prašymo atlyginti tariamai jo patirtą žalą dėl tariamos nacionalinių nuostatų neatitikties Direktyvai 2000/35.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

2003 m. Stojimo aktas

3 Akto dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003, p. 33, toliau – 2003 m. Stojimo aktas) 2 straipsnyje nustatyta:

„Nuo įstojimo dienos pirminių Sutarčių ir prieš įstojimą institucijų ir Europos [C]entrinio [B]anko priimtų aktų nuostatos naujosioms valstybėms narėms yra privalomos ir tose valstybėse taikomos tose Sutartyse ir šiame Akte nustatytomis sąlygomis.“

4 Šio akto 54 straipsnyje numatyta:

„Naujosios valstybės narės taiko priemones, būtinas, kad nuo įstojimo dienos jos pradėtų laikytis direktyvų ir sprendimų, kaip apibrėžta EB sutarties 249 straipsnyje ir Euratomo 161 straipsnyje, jei 24 straipsnyje nurodytuose prieduose arba kuriose nors kitose šio Akto nuostatose nenustatytas kitoks terminas.“

Direktyva 2000/35

5 Direktyvos 2000/35 7, 9, 10, 13 ir 16 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(7) Dėl per ilgų mokėjimo terminų bei pavėluotų mokėjimų verslui, ypač smulkiam ir vidutiniam, tenka didelė administracinė bei finansinė našta. Be to, šios problemos yra viena pagrindinių bankroto priežasčių, dėl kurių gali žlugti verslas, o kartu gali būti prarasta daug darbo vietų.

<…>

(9) Skirtingos mokėjimo taisyklės ir skirtinga valstybių narių praktika sudaro kliūčių tinkamam vidaus rinkos veikimui.

(10) Tai labai varžo komercinius sandorius tarp valstybių narių. Tai prieštarauja Sutarties 14 straipsniui, kadangi verslininkai vidaus rinkoje turėtų prekiauti tokiomis sąlygomis, kurios garantuotų, kad operacijos su kitomis valstybėmis nebūtų pavojingesnės nei pardavimai šalyje. <…>

<…>

(13) Ši direktyva turėtų apsiriboti tik mokėjimais, kurie yra kaip atlygis už komercinius sandorius ir nereglamentuoja sandorių su vartotojais, su kitais mokėjimais susijusių delspinigių, pvz., mokėjimų pagal čekių ir vekselių įstatymus, mokėjimų, kompensuojančių padarytą žalą, įskaitant išmokas, gaunamas iš draudimo bendrovių.

<…>

(16) Pavėluotas mokėjimas – tai sutarties pažeidimas, kuris daugumoje valstybių narių skolininkams yra finansiškai patrauklus dėl mažų delspinigių normų ir / ar lėtos žalos atlyginimo procedūros. Norint iš pagrindų pakeisti šią tendenciją ir užtikrinti, kad pavėluoto mokėjimo pasekmės neskatintų pavėluotų mokėjimų, būtina imtis ryžtingų priemonių <…>.“

6 Direktyvos 1 straipsnyje, kuriame apibrėžiama jos taikymo sritis, nustatyta:

„Ši direktyva taikoma visiems mokėjimams, padarytiems kaip komercinių sandorių apmokėjimas.“

7 Šios direktyvos 2 straipsnio 1 punkte numatyta:

„Šioje direktyvoje:

1) „komerciniai sandoriai“ – tai sandoriai tarp įmonių arba įmonių ir valstybės valdymo institucijų, kurių pagrindu už atlygį turi būti perduotos prekės ar suteiktos paslaugos;

<…>

„įmonė“ – tai organizacija, vykdanti savo nepriklausomą ekonominę ar profesinę veiklą, net jei tokią veiklą vykdo vienas asmuo.“

8 Direktyvos 2000/35 3 straipsnio „Delspinigiai esant pavėluotam mokėjimui“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad:

a) delspinigiai pagal d punktą tampa mokėtini nuo dienos, einančios po mokėjimo dienos arba mokėjimo termino pabaigos, nustatytų sutartyje;

<…>

c) kreditorius turi teisę į delspinigius tiek, kiek:
   i) jis įvykdė savo sutartines ir teisines prievoles ir
   ii) jis laiku negavo jam priklausančios sumos, jei pavėluota dėl skolininko kaltės;

d) delspinigių („įstatymu nustatyta norma“), kuriuos skolininkas privalo sumokėti, dydis yra palūkanų normos („orientacinė norma“), kurią Europos [C]entrinis [B]ankas taiko savo vėliausiai refinansavimo operacijai, vykdomai prieš atitinkamo pusmečio pirmąją kalendorinę dieną, ne mažiau kaip septynių procento punktų <…> suma, jei sutartis nenumato ko kita. Valstybei narei, kuri nedalyvauja trečiajame ekonominės ir pinigų sąjungos etape, aukščiau nurodyta orientacinė norma yra jos centrinio banko nustatyta lygiavertė norma. <…>

<…>“

9 Šios direktyvos 6 straipsnis išdėstytas taip:

„1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2002 m. rugpjūčio 8 d., įgyvendina šią direktyvą. <…>

<…>

3. Perkeldamos šią direktyvą, valstybės narės gali jos netaikyti:

<…>

b) sutartims, kurios buvo sudarytos iki 2002 m. rugpjūčio 8 d. <…>

<…>“

Slovėnijos teisė

Nuostatos, susijusios su delspinigių mokėjimu

10 Pagal *Zakon o obligacijskih razmerjih* (Sutartinių prievolių įstatymas) 277 straipsnio 1 dalį skolininkas turi sumokėti kreditoriui delspinigius nuo pagrindinės sumos, jei suėjus terminui nesumokėjo mokėtinos skolos sumos.

11 Nuo 2002 m. sausio 1 d. šį įstatymą pakeitė *Obligacijski zakonik* (Prievolių kodeksas, toliau – OZ). Jis iš esmės perėmė šio sprendimo ankstesniame punkte minėtą nuostatą ir savo 376 straipsnyje nustatė naują taisyklę, pagal kurią delspinigiai nustojami skaičiuoti, kai sukaupti, bet nesumokėti delspinigiai pasiekia pagrindinę sumą (toliau – *ne ultra alterum tantum* taisyklė).

Nuostatos, susijusios su amatininkais

12 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad fizinio asmens vykdomą nepriklausomą ekonominę veiklą 1993 m., klostantis pagrindinės bylos aplinkybėms, reglamentavo tuo metu galiojusios redakcijos *Obrtni Zakon* (Amatininkų įstatymas). Pagal šį įstatymą, kuris vėliau buvo iš dalies pakeistas, fizinis asmuo, ketinantis vykdyti ekonominę veiklą kaip nepriklausomas amatininkas, turėjo gauti kompetentingos institucijos išduotą leidimą, nurodantį atitinkamos veiklos sritį.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

13 D. Nemec nuo 1989 m. lapkričio 8 d. turi leidimą verstis nepriklausoma mechaninių detalių gamybos ir suvirinimo veikla. 1993 m. birželio mėn. jis sudarė cisternos, skirtos vandeniui gabenti sausros laikotarpiu, nuomos sutartį su *Gasilsko Društvo de Murska Sobota* (Murska Sobotos gaisrininkų savanorių asociacija, toliau – asociacija).

14 1996 m. D. Nemec pareiškė ieškinį prieš šią asociaciją dėl 17 669,51 euro sumos sumokėjimo pagal šią sutartį.

15 2010 m. vasario 17 d. sprendimu *Višje sodišče v Mariboru* (Mariboro apeliacinis teismas, Slovėnija) priteisė iš asociacijos 15 061,44 euro sumą su delspinigiais už laikotarpį nuo 1996 m. kovo 25 d. iki 2001 m. gruodžio 31 d. Vis dėlto šis teismas atmetė prašymą sumokėti delspinigius nuo 2002 m. sausio 1 d., t. y. dienos, kai įsigaliojo *ne ultra alterum tantum* taisyklė. Iš tiesų iki 2001 m. gruodžio 31 d. mokėtinų delspinigių suma jau viršijo pagrindinę sumą.

16 2010 m. gegužės 18 d. asociacija sumokėjo pagal šį sprendimą mokėtiną sumą.

17 Manydamas, kad *ne ultra alterum tantum* taisyklė nesuderinama su Direktyva 2000/35, todėl *Višje sodišče v Mariboru* (Mariboro apeliacinis teismas) neteisingai atmetė jo prašymą sumokėti delspinigius už laikotarpį nuo 2002 m. sausio 1 d. iki 2010 m. gegužės 18 d., D. Nemec pareiškė ieškinį dėl žalos, patirtos dėl nurodyto nesuderinamumo, atlyginimo prieš Slovėnijos Respubliką. Pirmosios instancijos teismas atmetė ieškinį 2011 m. gegužės 18 d. sprendimu, patvirtintu apeliaciniame procese 2012 m. sausio 24 d. sprendimu, dėl to, kad ši direktyva netaikoma pagrindinėje byloje, o D. Nemec pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas, Slovėnija).

18 Šis teismas suabejojo dėl klausimo, ar nagrinėjama sutartis patenka į Direktyvos 2000/35 materialinę taikymo sritį. Konkrečiai jis klausia, ar D. Nemec sudarė sutartį kaip „įmonė“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą, t. y. kaip organizacija, vykdanti savo nepriklausomą ekonominę arba profesinę veiklą, kad ši sutartis būtų laikoma „komerciniu sandoriu“, kaip tai suprantama pagal tą pačią nuostatą, todėl patenka į šios direktyvos taikymo sritį. Iš tiesų, nors pagrindinėje byloje nagrinėjama sutartis buvo susijusi su ekonomine veikla ir buvo išrašyta sąskaita, vis dėlto ji nesusijusi su mechaninių detalių gamybos ir suvirinimo veikla, kuriai vykdyti leidimą turi D. Nemec.

19 Jei atsakymas būtų teigiamas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat klausia dėl *ne ultra alterum tantum* taisyklės, numatytos OZ 376 straipsnyje, suderinamumo su Direktyva 2000/35.

20 Šiomis aplinkybėmis *Vrhovno sodišče* (Aukščiausiasis Teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvos 2000/35 2 straipsnio 1 punkto trečią pastraipą reikia aiškinti taip, kad sistemoje, kurioje fizinis asmuo gauna leidimą vykdyti ekonominę veiklą, su nurodytomis veiklos rūšimis, kurioms vykdyti suteiktas šis leidimas, negalima kalbėti apie įmonę, todėl ir apie komercinį sandorį, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, jei sandoris, su kuriuo susijęs pavėluotas mokėjimas, susijęs su veikla, nenurodyta šiame leidime?

Jei atsakymas į minėtą klausimą būtų neigiamas <…>:

2. Ar Direktyvos 2000/35 2 straipsnio 1 punkto trečią pastraipą reikia aiškinti taip, kad fizinis asmuo laikomas įmone, o sandoris, su kuriuo susijęs pavėluotas mokėjimas, yra komercinis sandoris, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, kai kalbama apie sandorį, kurio neapima registruota fizinio asmens veikla, tačiau jis atsiranda iš veiklos, kuri pagal savo pobūdį gali būti ekonominė veikla, ir už tokį sandorį buvo išrašyta sąskaita?

3. Ar taisyklė, pagal kurią delspinigiai nustojami skaičiuoti, kai sukaupti ir nesumokėti delspinigiai pasiekia pagrindinę sumą (*ne ultra alterum tantum* taisyklė) prieštarauja Direktyvos 2000/35 nuostatoms?“

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

21 Per posėdį Teisingumo Teisme Slovėnijos vyriausybė ir Europos Komisija teigė, kad Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus. Iš tiesų pagrindinės bylos dalykas yra situacija, įvykusi anksčiau, nei Slovėnijos Respublika įstojo į Europos Sąjungą, t. y. iki 2004 m. gegužės 1 d., ir jos poveikis buvo iki šios datos.

22 Šiuo klausimu konstatuotina, kad aišku, jog pagrindinėje byloje nagrinėjama sutartis buvo sudaryta 1993 m. ir ši byla susijusi su situacija, atsiradusia iki Slovėnijos Respublikos įstojimo į Sąjungą.

23 Vis dėlto šios situacijos poveikis tęsiasi ir po šio įstojimo. Iš tiesų pagrindinė skola, už kurios nesumokėjimą D. Nemec reikalavo delspinigių, nebuvo sumokėta iki 2010 m. gegužės 18 d., t. y. dienos, kai asociacija atliko šį mokėjimą, o D. Nemec pareikštu ieškiniu būtent siekia žalos, kurią tariamai patyrė dėl to, kad *Višje sodišče v Mariboru* (Mariboro apeliacinis teismas) atmetė jo prašymą sumokėti šiuos delspinigius už laikotarpį nuo 2002 m. sausio 1 d. iki 2010 m. gegužės 18 d., atlyginimo.

24 Pagal 2003 m. Stojimo akto 2 ir 54 straipsnius nuo įstojimo dienos pirminių Sutarčių ir prieš įstojimą institucijų priimtų aktų nuostatos naujosioms valstybėms narėms yra privalomos nuo šio stojimo ir tose valstybėse taikomos tose Sutartyse ir šiame Akte nustatytomis sąlygomis.

25 Be to, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką naujoji norma paprastai taikoma nedelsiant būsimoms situacijos, susiklosčiusios galiojant ankstesnei normai, pasekmėms. Taikydamas šį principą Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad akte dėl valstybės narės stojimo sąlygų nesant specialios nuorodos dėl tam tikros Sąjungos teisės nuostatos taikymo, ši nuostata laikytina taikytina nedelsiant ir saistančia šią valstybę narę nuo jos įstojimo datos, todėl ji galioja būsimoms iki šios naujos valstybės narės įstojimo į Sąjungą susiklosčiusios situacijos pasekmėms (šiuo klausimu žr. 2009 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Elektrownia Pątnów II*, C-441/08, EU:C:2009:698, 32 punktą; 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Komisija / Lenkija*, C-385/08, nepaskelbtas Rink., EU:C:2010:801, 29 punktą ir 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Ziolkowski ir Szeja*, C-424/10 ir C-425/10, EU:C:2011:866, 57 punktą).

26 Dėl Direktyvos 2000/35 pažymėtina, kad 2003 m. Stojimo akte nėra jokios specialios nuostatos dėl šios direktyvos taikymo Slovėnijos Respublikai. Todėl ji tapo nedelsiant taikoma šiai valstybei narei ir ją saistančia nuo jos įstojimo į Sąjungą ir nuo tos dienos galioja būsimoms iki šios valstybės narės įstojimo į Bendrijas susiklosčiusios situacijos pasekmėms, kaip antai nagrinėjamoms pagrindinėje byloje.

27 Iš to, kas minėta, matyti, kad Sąjungos teisė yra taikytina pagrindinėje byloje, o Teisingumo Teismas turi jurisdikciją atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmųjų dviejų klausimų

28 Šiais pirmaisiais dviem klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2000/35 2 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti taip, kad fizinis asmuo, turintis leidimą vykdyti veiklą kaip nepriklausomas amatininkas, turi būti laikomas „įmone“, o jo su trečiuoju asmeniu sudarytas sandoris yra „komercinis sandoris“, kaip jis suprantamas pagal tą pačią nuostatą, darant prielaidą, kad nors ir nesusijęs su šiame leidime nurodyta veikla, šis sandoris susijęs su ekonomine veikla.

29 Siekiant atsakyti į šiuos klausimus, pažymėtina, kad nors pagal Direktyvos 2000/35 6 straipsnio 3 dalies b punktą valstybėms narėms perkeliant šią direktyvą iš jos taikymo srities buvo galima išskirti iki 2002 m. rugpjūčio 8 d. sudarytas sutartis, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad Slovėnijos Respublika šia galimybe nepasinaudojo, ir tai per posėdį Teisingumo Teisme patvirtino Slovėnijos vyriausybė.

30 Kalbant apie pateiktus klausimus, primintina, kad pagal Direktyvos 2000/35 1 straipsnį jos nuostatos taikomos visiems mokėjimams, padarytiems apmokant komercinius sandorius. Šios direktyvos 2 straipsnio 1 punkto pirmoje pastraipoje sąvoka „komercinis sandoris“ apibrėžiama kaip sandoris tarp įmonių arba įmonių ir valstybės valdymo institucijų, kurių pagrindu už atlygį turi būti perduotos prekės ar suteiktos paslaugos, tačiau šios direktyvos 13 konstatuojamoje dalyje šiuo klausimu pažymima, kad ši

sąvoka neapima sandorių su vartotojais. Pagal tos pačios direktyvos 2 straipsnio 1 punkto trečią pastraipą „įmonė“ – tai organizacija, vykdanti savo nepriklausomą ekonominę ar profesinę veiklą, net jei tokią veiklą vykdo vienas asmuo.

31 Be to, iš Direktyvos 2000/35 7, 10 ir 16 konstatuojamųjų dalių matyti, kad ja siekiama pagerinti vidaus rinkos veikimą apsaugant verslą, ypač smulkų ir vidutinį, nuo pavėluotų mokėjimų.

32 Taigi, ši direktyva netaikoma visiems sandoriams, kurių pagrindu už atlygį turi būti perduotos prekės ar suteiktos paslaugos, visų pirma visiems fizinių asmenų nereguliariai sudaromiems kasdieniams sandoriams.

33 Iš to matyti, kad nepakanka, kad asmuo sudarytų vieną sandorį, susijusį su ekonomine veikla, kaip antai turto nuoma trečiajam asmeniui, kad jam būtų taikoma „įmonės“ sąvoka ir kad šis sandoris būtų laikomas „komerciniu“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą. Tam dar reikia, kad asmuo veiktų kaip organizacija, vykdanti tokią veiklą ar nepriklausomą profesinę veiklą.

34 Kaip iš esmės išvados 82 punkte teigė generalinis advokatas, šis reikalavimas reiškia, kad tas asmuo, neatsižvelgiant į jo pagal nacionalinę teisę turimą teisinę formą ir statusą, vykdo struktūrinę ir tęstinę veiklą, kuri neapsiriboja vienu nereguliariu ir izoliuotu prekių tiekimu ar paslaugų teikimu, o atitinkamas sandoris yra šios veiklos dalis.

35 Vis dėlto, viena vertus, priešingai, nei teigia Komisija, iš Direktyvos 2000/35 2 straipsnio 1 punkto nematyti, kad nagrinėjama veikla būtinai turi būti pagrindinė atitinkamo asmens ekonominė ar profesinė veikla arba su ja susijusi.

36 Kita vertus, priešingai, nei teigia Slovėnijos vyriausybė ir Komisija, asmens kvalifikavimas kaip „įmonės“, kaip suprantama pagal šią nuostatą, neturi priklausyti nuo kompetentingų nacionalinių institucijų išduoto leidimo vykdyti atitinkamą veiklą.

37 Nacionalinėje sistemoje, kurioje fizinio asmens ekonominės ar profesinės veiklos kaip amatininko ar nepriklausomo verslininko vykdymas priklauso nuo išduoto leidimo, tokio leidimo savininkui fiziniam asmeniui negali būti netaikoma sąvoka „įmonė“, o jo sudarytiems sandoriams sąvoka „komerciniai sandoriai“ vien dėl to, kad šie sandoriai susiję su nepriklausoma ekonomine ar profesine veikla, nenumatyta leidime, ar susiję su nepriklausoma ekonomine ar profesine veikla, daug platesne, nei numatyta leidime.

38 Iš tiesų, aiškinant priešingai, šių sąvokų apimtis priklausytų nuo kiekvienos nacionalinės teisės, konkrečiau kalbant, nuo kiekvienos valstybės narės nepriklausomai ekonominei ar profesinei veiklai vykdyti nustatytos sistemos. Laikantis vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų, kai Direktyvos 2000/35 2 straipsnio 1 punkte nėra nuorodos į nacionalinę teisę, sąvokos „įmonė“ ir „komercinis sandoris“ turi būti aiškinamos autonomiškai ir vienodai (pagal analogiją žr. 2015 m. rugsėjo 29 d. Sprendimo *Gmina Wrocław*, C-276/14, EU:C:2015:635, 25 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

39 Be to, kaip išvados 90 punkte teigė generalinis advokatas, bet koks aiškinimas, pagal kurį sąvokos „įmonė“ apimtis ir Direktyvos 2000/35 *ratione personae* ir *ratione materiae* taikymo sritis priklauso nuo valstybės narės kompetentingų institucijų išduoto leidimo vykdyti atitinkamą veiklą, pažeistų šios direktyvos tikslą palengvinti komercinius sandorius tarp valstybių narių, kylantį iš jos 10 konstatuojamosios dalies. Iš tiesų kitų valstybių narių įmonės ar valdžios institucijos, siekdamos nustatyti, ar sudarytas sandoris patenka į Direktyvos 2000/35 taikymo sritį, turėtų sistemingai tikrinti, ar šis sandoris susijęs su veikla, kuriai išduotas tas leidimas, o tai galėtų apriboti tarptautinius sandorius ar jiems kliudyti.

40 Iš to matyti, kad nors į aplinkybę, jog atitinkamas asmuo sudarė sandorį vykdydamas veiklą, kuriai turi leidimą, kartu su kitais elementais, gali būti atsižvelgta tikrinant, ar šis asmuo veikė kaip „įmonė“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/35 2 straipsnio 1 punktą, ši aplinkybė nėra lemiama.

41 Reikia atsižvelgti į visas atvejo aplinkybes siekiant nustatyti, ar asmuo veikė turėdamas tokį statusą, t. y. kaip nurodyta šio sprendimo 34 punkte, vykdydamas struktūrinę ir tęstinę nepriklausomą ekonominę ar profesinę veiklą, ir todėl jo sudaryti sandoriai yra komercinio pobūdžio, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

42 Tarp šių aplinkybių, be kita ko, yra faktas, kad nagrinėjamas asmuo veikia savo komerciniu ar profesiniu vardu, o sudarant sandorį išrašoma sąskaita.

43 Atsižvelgdamas į minėtus svarstymus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti, ar D. Nemec šiuo atveju pagrindinėje byloje nagrinėjamą sutartį sudarė kaip „įmonė“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/35 2 straipsnio 1 punktą.

44 Atsižvelgiant į visus minėtus svarstymus, į du pirmuosius klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2000/35 2 straipsnio 1 punktas aiškintinas taip, kad fizinis asmuo, turintis leidimą vykdyti veiklą kaip nepriklausomas amatininkas, turi būti laikomas „įmone“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, o jo sudarytas sandoris – „komerciniu sandoriu“, kaip jis suprantamas pagal tą pačią nuostatą, jei šis sandoris, nors ir nesusijęs su šiame leidime nurodyta veikla, susijęs su struktūrinės ir tęstinės nepriklausomos ekonominės ar profesinės veiklos vykdymu, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes.

Dėl trečiojo klausimo

45 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvą 2000/35 reikia aiškinti taip, kad ji draudžia nacionalinės teisės aktus, kaip antai OZ 376 straipsnį, kuriuose numatyta, kad susikaupę, bet nesumokėti delspinigiai nustojami skaičiuoti, kai jų suma pasiekia pagrindinę sumą.

46 Siekiant atsakyti į šį klausimą, primintina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Direktyva 2000/35 visiškai nesuderinamos visos nuostatos, susijusios su pavėluotu mokėjimu esant komerciniams sandoriams (2006 m. spalio 26 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-302/05, EU:C:2006:683, 23 punktas; 2008 m. balandžio 3 d. Sprendimo *01051 Telecom*, C-306/06, EU:C:2008:187, 21 punktas ir 2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Caffaro*, C-265/07, EU:C:2008:496, 15 punktas).

47 Konkrečiai kalbant, ši direktyva nesuderina visų aspektų, susijusių su delspinigiais. Iš tiesų savo 3 straipsnyje ji reglamentuoja tik kai kuriuos aspektus, t. y. teisę reikalauti delspinigių pavėluoto mokėjimo atveju, datą, kada šie delspinigiai tampa mokėtini, delspinigių normą, kreditoriaus teisę reikalauti kompensacijos už visas jo turėtas išieškojimo išlaidas, susijusias su pavėluotu mokėjimu, ir akivaizdžiai neteisingų kreditoriaus atžvilgiu sutarties sąlygų naudojimo pasekmes.

48 Direktyvoje 2000/35 neapibrėžtos taisyklės, susijusios su delspinigių skaičiavimo laikotarpiu ar maksimalia jų suma.

49 Taigi valstybės narės laisvai gali reglamentuoti šiuos klausimus, tačiau negali pažeisti Direktyvos 2000/35 tikslų ir panaikinti jos veiksmingumą (pagal analogiją žr. 2016 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Pérez López*, C-16/15, EU:C:2016:679, 59 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

50 Esant tokiai perspektyvai pažymėtina, kad šia direktyva, kaip matyti iš jos 7 ir 16 konstatuojamųjų dalių, iš esmės siekiama atgrasyti nuo pavėluotų mokėjimų, visų pirma vengiant, kad jie būtų naudingi skolininkui, ir apsaugoti kreditorius nuo tokių vėlavimų.

51 Slovėnijos vyriausybė, palaikoma Latvijos vyriausybės, teigia, kad *ne ultra alterum tantum* taisyklė, numatyta OZ 376 straipsnyje, nepažeidžia šių tikslų. Priešingai, ši taisyklė apsaugo delspinigių funkciją, kuri yra skatinti skolininką įvykdyti pareigą mokėti, o ne leisti kreditoriui praturtėti. Iš tiesų ši taisyklė, apsaugodama kreditorių, leidžia išvengti, kad susikaupusių delspinigių suma nebūtų tokia, kad skolininko skola taptų nepagrįsta, ir nebūtų sukurta neteisinga ir neproporcinga kreditoriaus ir skolininko situacija, dėl kurios pastarasis galėtų tapti nemokus.

52 Šiuo klausimu galima užtikrintai teigti, kad tokia taisyklė, pagal kurią delspinigių suma negali būti didesnė nei pagrindinė suma, gali riboti šių delspinigių mokėjimo atgrasomąsias pasekmes.

53 Vis dėlto, viena vertus, toks delspinigių ribojimas nepažeidžia Direktyvos 2000/35 tikslo apsaugoti kreditorius ir nepanaikina jos veiksmingumo.

54 Iš tiesų *ne ultra alterum tantum* taisyklė delspinigių sumos neriboja taip, kad šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies a–c punktuose numatyta kreditoriaus teisė reikalauti tokių delspinigių pavėluoto mokėjimo atveju netenka prasmės arba šie delspinigiai praranda atgrasomąjį poveikį skolininkui. Be to, ši taisyklė neturi pasekmių taikytinai delspinigių normai, kuri turi atitikti nustatytąją šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies d punkte.

55 Kita vertus, kaip išvados 66 ir 67 punktuose teigia generalinis advokatas, primintina, kad nacionalinis įstatymų leidėjas, neperžengdamas savo diskrecijos ribų, galėjo nuspręsti, kad reikia nustatyti pusiausvyrą tarp kreditorių apsaugos tikslo ir būtinybės išvengti, kad skolininkas nepatirtų nepagrįstos skolos naštos. Laikydamasis šios diskrecijos ribų šis įstatymų leidėjas galėjo nuspręsti, kad tokia taisyklė, kokia yra *ne ultra alterum tantum*, šiuo tikslu yra tinkama priemonė.

56 Be to, tokią taisyklę reikia nagrinėti ne atskirai, bet atsižvelgiant į visą jos kontekstą. Šiuo tikslu taip pat reikia atsižvelgti į kitas nacionalinės teisės nuostatas, taikomas pavėluotų mokėjimų srityje.

57 Šiuo klausimu Slovėnijos vyriausybė visų pirma nurodo OZ 380 straipsnį, kuris užtikrina, kad kreditorius, dėl pavėluoto mokėjimo patyręs daugiau nuostolių nei gauta delspinigių suma, gautų skirtumą padengiančią kompensaciją.

58 Nacionalinis įstatymų leidėjas, neperžengdamas savo diskrecijos ribų, galėjo nuspręsti, kad tokia nuostata kartu su visomis Direktyvoje 2000/35 numatytomis taisyklėmis gali užtikrinti kreditorių apsaugą nuo pavėluotų mokėjimų.

59 Atsižvelgiant į viską, kas minėta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyva 2000/35 aiškintina taip, kad ji nedraudžia nacionalinės teisės aktų, kaip antai OZ 376 straipsnio, kuriuose numatyta, kad susikaupę, bet nesumokėti delspinigiai nustojami skaičiuoti, kai jų suma pasiekia pagrindinę sumą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

60 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. **2000 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/35/EB dėl kovos su pavėluotu mokėjimu komerciniuose sandoriuose 2 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti taip, kad fizinis asmuo, turintis leidimą vykdyti veiklą kaip nepriklausomas amatininkas, turi būti laikomas „įmone“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, o jo sudarytas sandoris – „komerciniu sandoriu“, kaip jis suprantamas pagal tą pačią nuostatą, jei šis sandoris, nors ir nesusijęs su tame leidime nurodyta veikla, susijęs su struktūrinės ir tęstinės nepriklausomos ekonominės ar profesinės veiklos vykdymu, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes.**

2. **Direktyvą 2000/35 reikia aiškinti taip, kad ji nedraudžia nacionalinės teisės aktų, kaip antai *Obligacijski zakonik* (Prievolių kodeksas) 376 straipsnio, kuriuose numatyta, kad susikaupę, bet nesumokėti delspinigiai nustojami skaičiuoti, kai jų suma pasiekia pagrindinę sumą.**

Parašai.